

UNELE CONSIDERAȚII ASUPRA UTILITĂȚII CAMEREI PRELIMINARE ÎN PROCESUL PENAL

Dr. Cristinel GHIGHECI

Curtea de Apel Brașov

Universitatea Transilvania din Brașov

Abstract

The latest draft amendment to the Code of Criminal Procedure proposed, inter alia, the repeal of Articles 342-348 of the Code of Criminal Procedure, which governs the institution of the preliminary chamber.

At the same time, articles 3701-3705 of the Code of Criminal Procedure proposed the introduction of a new institution, in a separate chapter entitled "Preliminary Verification at First Instance", which regulates the procedure for verifying the regularity of the indictment and the procedure verification of the lawfulness of evidence and the execution of acts by the criminal investigation bodies.

Keywords: *preliminary chamber; lawfulness of indictment*

Prin ultimul proiect de modificare a Codului de procedură penală¹ s-a propus, printre altele, abrogarea articolelor 342-348 din Codul de procedură penală, care reglementează instituția camerei preliminare.

Totodată, în articolele 370¹-370⁵ din Codul de procedură penală s-a propus introducerea unei instituții noi, într-un capitol distinct intitulat „Verificări prealabile la judecata în primă instanță”, în care este reglementată procedura de verificare a regularității actului de sesizare și procedura de verificare a legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

Diferența esențială față de actuala procedură de cameră preliminară este aceea că aceste cereri și excepții sunt soluționate de instanța de judecată, în ședință publică, iar nu de judecătorul de cameră preliminară, în camera de consiliu.

---

¹ Disponibil la adresa de internet <https://www.senat.ro/Legis/PDF/2018/18L239LP.pdf>, ultima vizualizare la 25.09.2018.

Se pot aduce multe argumente în favoarea acestor modificări legislative, în principal legate de faptul că, potrivit procedurii actuale, judecătorul de cameră preliminară este același cu cel care formează completul instanței de judecată ce va soluționa cauza în fond, iar în aceste condiții, separarea celor două funcții ar fi una artificială, că prin reglementarea actuală a art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală nu s-ar fi respectat întocmai Decizia nr. 641/2014 a Curții Constituționale a României², deoarece nu sunt citate părțile și persoana vătămată atunci când nu sunt formulate cereri și excepții ș.a.

Totuși, se impune, în acest context, a fi făcute unele precizări de natură să scoată în evidență și aspectele care s-ar pierde prin efectuarea acestor modificări și care ar fi putut justifica menținerea în continuare a instituției camerei preliminare. Bineînțeles că aspectele care urmează a fi evidențiate pot să fie insuficiente pentru a justifica existența acestei instituții, însă ar fi cel puțin neserioasă soluția desființării unei instituții care funcționează doar de 4 ani fără a reflecta măcar la ceea „ce se pierde atunci când ceva se câștigă”³.

În acest caz, prin intrarea în vigoare a propunerii de modificare menționate s-ar putea câștiga ceva la celeritatea procesului penal, deoarece instanța de judecată ar putea să treacă mai repede la judecarea cauzei atunci când nu se formulează cereri și excepții referitoare la actul de sesizare sau urmărirea penală. Acest „câștig” este însă unul incert, deoarece încheierea instanței prin care se dispune începerea judecării poate fi atacată separat cu contestație, ca și încheierea judecătorului de cameră preliminară, chiar dacă nu s-au formulat cereri și excepții în fața instanței de fond.

Așa cum am arătat într-o altă lucrare, „Crearea acestei instituții distincte în sistemele procesuale occidentale a avut ca rațiune verificarea legalității și temeiniciei trimiterii în judecată a persoanelor care au fost suspuse urmării penale, instituindu-se astfel un filtru cu privire la trimiterea în judecată a persoanelor urmărite penal. S-a dorit în acest fel evitarea trimiterii în judecată a unei persoane față de care nu există mijloace de probă suficiente și legal administrate, cu privire la săvârșirea de către aceasta a unei infracțiuni. Actul de trimitere în judecată este unul atât de important, cu implicații deosebite asupra drepturilor și libertăților persoanei și mai ales asupra dreptului la imagine, încât acesta nu putea fi lăsat la latitudinea unui organ al puterii executive. În acest fel se explică instituirea acestei proceduri nepublice, deoarece până la trimiterea efectivă în judecată a persoanei supuse urmării penale, prezumția de nevinovăție impune evitarea publicității în jurul acuzațiilor aduse de organele de urmărire penală.”⁴

² Publicată în M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014.

³ H.R. Patapievici, *Omul recent*, Ed. Humanitas, București, 2001.

⁴ C. Ghigheci, *Principiile procesului penal în noul Cod de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 272.

Așadar, principala menire pentru care a fost concepută instituția audierii preliminare/camerei preliminare, în legislațiile care au reglementat o astfel de procedură, a fost aceea de a institui un filtru, alcătuit dintr-un judecător, pentru trimiterile în judecată. Or, tocmai această menire nu a fost îndeplinită de instituția camerei preliminare, așa cum este ea reglementată în Codul nostru de procedură penală.

În sistemele procesuale englez și american, procedura „audierii preliminare” (*preliminary hearing* sau *a probable cause hearing*) are ca scop evaluarea de către un judecător a probelor obținute de procuror, stabilindu-se dacă acestea sunt suficiente pentru a justifica acuzarea inculpatului; la fel, în sistemul procesual penal german se consideră că alt organ judiciar, independent față de acuzare (dar și față de judecătorul fondului), trebuie să decidă dacă probele strânse justifică, în mod obiectiv, trimiterea în judecată; într-un mod similar este reglementată procedura și în sistemul procesual penal italian (*giudice per l'udienza preliminare*), care verifică, de asemenea, legalitatea și aparența de temeinicie a probelor în acuzare⁵.

În aceste condiții, ar fi de reflectat dacă nu ar fi fost mai bine să i se dea și în legislația noastră camerei preliminare menirea pentru care a fost creată, decât să fie desființată cu totul.

De asemenea, soluționarea cererilor și excepțiilor în ședință publică ar putea să afecteze nejustificat dreptul la imagine și prezumția de nevinovăție a persoanelor trimise în judecată, deoarece, până când instanța nu dispune începerea judecății, inculpatul nu poate fi considerat o persoană judecată. Prin discutarea în ședință publică a regularității actului de sesizare, a legalității administrării probelor și efectuării actelor de urmărire penală, orice persoană poate asista la ședința de judecată și poate afla detalii despre acuzații, despre presupusele fapte comise, deși instanța poate să dispună după aceea restituirea cauzei la parchet. Este de reflectat dacă nu ar fi fost mai justificată soluționarea cererilor și excepțiilor în camera de consiliu, iar publicitatea ședinței de judecată să fie asigurată doar după ce se dispune în mod definitiv începerea judecății. Or, dacă prin propunerile de modificare legislativă s-a dat în competența instanței de judecată soluționarea acestor aspecte, ar fi destul de greu de justificat soluționarea lor în ședință nepublică.

Acestea sunt doar câteva aspecte care impun reflectarea asupra celei mai bune soluții legislative în această materie a verificării legalității trimiterii în judecată și a actelor de urmărire penală, care a devenit în ultimii ani una dintre instituțiile cele mai interesante din Codul de procedură penală.

---

⁵ *Idem*, pp. 272-273.